

REPORTATGE | FRITZ NUSSBAUM, EL GEÒLEG SUÍS QUE VA INTERNACIONALITZAR EL LLAC EN PUBLICACIONS CIENTÍFIQUES (IV)

Engolasters, llegendes a banda

Resseguint la petja que científics d'arreu van deixar sobre terreny andorrà, als anys vint i trenta del segle passat traspunta el rostre del

suís Fritz Nussbaum, geòleg jueu que, amb les seves publicacions, va ser el primer a internacionalitzar l'estany d'Engolasters.

A. D.
Andorra la Vella

El de Nussbaum, recollit en diferents publicacions, va ser l'últim gran treball d'un investigador estranger sobre la geomorfologia del vessant espanyol dels Pirineus. Ho diu el també geòleg Valentí Turu, entestat a treure a la llum la tasca dels estudiosos que el van precedir, i no sols la científica, també van recollir i mostrar la imatge de la societat andorrana de portes enfora.

Nussbaum va concentrar les seves impressions a *Die Seen der Pyrenäen (Els llacs dels Pirineus)*, on exposa una síntesi sobre l'origen dels llacs de la serralada i la seva localització, i a *Orographische und morphologische Untersuchungen in den östlichen Pyrenäen (Análisis orográfico y morfológico del Pirineo Oriental)*, que suposa un estudi geomorfològic regional molt difícil de superar, apunta Turu. Però per a Andorra és particularment interessant la primera obra esmentada, publicada el 1934 i traduïda al català pel professor Lluís Solé-Sabarís; interessant perquè s'internacionalitza l'estany d'Engolasters.

De Nussbaum, que en alemany vol dir Noguier, Turu n'ha fet l'esforç no sols de recopilar les seves obres, sinó també intentar resseguir la pis-

L'estany d'Engolasters és descrit per Nussbaum al seu estudi sobre llacs pirinencs.

ED. RAMONET

Va fer una síntesi sobre l'origen dels llacs pirinencs

ta a la seva biografia. Proposa, així, que segurament el científic tenia uns orígens jueus que la família intentaria dissimular -obligats en aquella Europa antisemita i la posterior Alemanya nazi- i d'aquí aquest Noguier: moltes famílies jueves van triar cognoms de la natura, com era natural al Romanticisme.

Nussbaum va fer diversos viatges pels Pirineus abans de la Segona Guerra Mundial, recorreguts que relata en una publicació del 1956, *Observations morphologiques dans la région de la Noguera Pallaresa*, posteriorment recollida a *Pirineos*, revista editada per l'Institut de Estudios Pirenaicos del CSIC.

L'article de la revista, que recull el relat de Nussbaum, recorda que l'autor havia fet diversos viatges i estudis morfològics des del 1923 per les regions dels Pirineus orientals francesos, l'Arieja i fins a la Cerdanya. El 1926 recorre Sant Joan de l'Erm, Castellbò, Aravell i la Seu. I a l'any següent hi torna, per endinsar-se, ara sí, en territori andorrà, on arriba des de Tor.

"FRAPPÉ PAR LA BEAUTÉ DU LAC"

És aleshores que trepitja per primer cop els terrenys on s'assenta el llac d'Engolasters. I des d'aquí es dirigeix cap a la vall del Segre. "J'avais été frappé (...) par la beauté du Lac d'Engolasters, qui est situé à 1.622, en amont des Bains des Escaldes; il doit son origine à des digues morainiques qui longent la pente de la Vallée de la Valira." Completa l'observació apuntant que "d'après ces dépôts morainiques, le glacier y avait une épaisseur de 400 m." Continua: "De là, on constate des moraines descendant vers l'ouest et passant près de des bordas de Mateo, de Canello jusqu'au B. de la Marquinada (sic), qui est situé à 960 mètres, vis-à-vis du village de Santa Coloma".

Viatja de nou el 1929 i el 1932, seguint les cartes de qui es va centrar en la geomorfologia andorrana, Marcel Chevalier, i cap avall, observant el relleu sobre el qual s'aixequen els pobles, com Sant Julià.

CLÀSSICA | A L'AIRE LLIURE, A PARTIR DE LES 18.30 HORES

'Les quatre estacions' sonen avui al llac d'Engolasters, en producció pròpia del FeMAP

REDACCIÓ
Andorra la Vella

Segona cita del Festival de Música Antiga dels Pirineus (FeMAP) a Andorra en aquesta edició. Avui, a partir de les 18.30 hores, compareixerà a l'escenari de la vora del llac d'Engolasters la formació Pyrenaicus Ensemble, per interpretar una producció pròpia del festival, *Les quatre estacions* d'Antonio Vivaldi, una obra que prèviament han presentat a Talló (Bellver de Cerdanya) i que és una de les més populars del repertori barroc. El concert perme-

trà gaudir d'un potent planter d'instrumentistes especialitzats en la interpretació amb criteris històrics que tenen o han tingut alguna relació amb el Pirineu, segons expliquen des de l'organització. La producció està dirigida pel violinista lleidatà Joan Espina, qui és solista de l'Orquestra Nacional d'Espanya i membre de l'Orquestra de Cadaqués. Col·labora regularment amb Zarabanda, Looking Back Orchestra i l'Orquestra Julià Carbonell.

L'organització preveu que l'escenari d'Engolasters sigui plaça fixa del FeMAP.

La formació Pyrenaicus Ensemble.

LIBRE |

Una guia recull tres itineraris per conèixer a fons La Seu d'Urgell

La Seu d'Urgell presenta la primera guia de la ciutat, amb tres itineraris per conèixer-la a fons. La publicació és fruit de les aportacions d'un bon nombre de professionals del món cultural, patrimonial i artístic. Fruit del projecte *La Seu Medieval*, no només s'adreça al turisme cultural, sinó que també es dirigeix als urgellencs perquè aporta noves dades fins ara desconegudes i alhora actualitza molta informació ja existent sobre el ric patrimoni medieval i d'altres èpoques històriques del municipi.